

## HALLINTOVALIOKUNNAN LAUSUNTO 4/2008 vp

**Valtioneuvoston selvitys komission Lissabon-tiedonantopaketista Eurooppa-neuvostolle — uuden kauden (2008—2010) käynnistäminen, Suomen linjaukset kevään 2008 Eurooppa-neuvostoa varten**

*Suurelle valiokunnalle*

### JOHDANTO

#### *Vireilletulo*

Suuri valiokunta on 8 päivänä helmikuuta 2008 lähettänyt valtioneuvoston selvityksen komission Lissabon-tiedonantopaketista Eurooppa-neuvostolle — uuden kauden (2008—2010) käynnistäminen, Suomen linjaukset kevään 2008 Eurooppa-neuvostoa varten (E 132/2007 vp) hallintovaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

#### *Asiantuntijat*

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- EU-erityisasiantuntija Maria Blässar, valtioneuvoston kanslia

- ylitarkastaja Tuuli Tuunanen, sisäasiainministeriö
- aluekehitysjohtaja Kaisa-Leena Lintilä, työ- ja elinkeinoministeriö
- johtaja Keijo Sahrman, Suomen Kuntaliitto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- AKAVA ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- Suomen Yrittäjät ry.

### VALTIONEUVOSTON SELVITYS

#### *Ehdotus*

Komission tiedonantopaketti Lissabonin kasvu- ja työllisyysstrategiasta koostuu strategian eteenpäin viemiseen tähtäävistä komission ehdotuksista, jäsenmaakohtaisista arvioista sekä ehdotuksista maakohtaisten suositusten ja seurattavien asioiden tarkistamiseksi ja yhdenmukaisen suuntaviivojen vahvistamiseksi. Lisäksi kokonaisuus sisältää yhteisön uuden Lissabon-oh-

jelman ja analyysin rakennerahastojen suuntaamisesta uudelleen.

Komissio esittää tavoitteiden säilyttämistä ennallaan, koska strategia näyttää toimivan. Komissio katsoo, että jäsenvaltioiden tulevan kauden tärkein tehtävä on toteuttaa jäljellä olevat uudistukset, siten kuin ne on kirjattu maakohtaisiin arvioihin. Erikseen korostetaan toimia neljällä alalla, jotka ovat ihmisiin investoiminen ja työmarkkinoiden uudistaminen, yritysympäris-

tö, osaaminen ja innovaatiot sekä energia ja ilmastomuutos.

Maakohtaisissa arvioissa Suomen arvioidaan edistyneen erittäin hyvin kansallisen toimenpideohjelmansa täytäntöönpanossa vuosina 2005—2007. Suomen vahvuutena pidetään ikääntyneiden työntekijöiden työllisyysasteen kasvua ja käynnissä olevia uudistuksia, joilla jatketaan kansallisen innovaatiojärjestelmän kehittämistä. Toteutuskauden haasteena pidetään muun muassa kilpailun ja tuottavuuden lisäämistä palvelualoilla sekä tarvetta vähentää suurta rakennetyöttömyyttä etenkin vähän koulutetuilla ja nuorilla. Taloudellisista syistä tapahtuvan maahanmuuton tarjoamat mahdollisuudet nostetaan myös esiin.

### ***Valtioneuvoston kanta***

Valtioneuvosto pitää esitettyjä kannanottoja pääosin perusteltuina, mutta esittää varauksia muun muassa taloustilanteeseen ja rahoitusmarkkinoihin liittyviin riskeihin ja epävarmuustekijöihin. Linjauksissa todetaan olevan syytä keskittyä strategian toimeenpanoon erityisesti niillä osa-alueilla, joilla on edistytty hitaasti. Tällaisia ovat valtioneuvoston käsityksen mu-

kaan mm. palvelujen sisämarkkinat, rahoitusmarkkinoiden yhdentäminen, verkostotoimialat ja sosiaaliturvajärjestelmien uudistaminen.

Valtioneuvosto pitää uuden ohjelman painopistealueita ja jatkuvuuden korostamista perusteltuina. Myös yhdennettyjen suuntaviivojen pitämistä ennallaan puolletaan. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että tulevaisuudessa pohditaan, miten strategia ottaa huomioon muilla alueilla (esimerkiksi rahoituskehyksien osalta) tapahtuvan kehityksen ja kannanmuodostuksen. Tällä parannetaan EU:n toiminnan johdonmukaisuutta.

Valtioneuvosto katsoo, että EU:n alue- ja rakennepolitiikalla on mahdollista parantaa Lissabon-tavoitteiden saavuttamista. Rakennerahas-  
tavaroiden uudelleenkehittäminen, jossa Lissabon-tavoitteet ovat keskeisiä, on lisännyt EU:n politiikkavälineiden käytön johdonmukaisuutta ja tehokkuutta.

Suomi on toteuttanut hyvin rakennerahastoimien kilpailukyky- ja työllisyystavoitteen korvamerkintävelvoitetta. Uudessa työvoima- ja elinkeinoministeriössä rakennerahastoja koskevat hallintoviranomaistehtävät on yhdistetty, mikä helpottaa kilpailukyky- ja työllisyyspolitiikan tavoitteiden yhteensovittamista.

## **VALIOKUNNAN KANNANOTOT**

### ***Perustelut***

Komission Lissabon-tiedonantopaketti on laaja asiakirjakokonaisuus, joka sisältää analyysin kauden 2005—2007 tuloksista kasvu-, kilpailukyky- ja työllisyystavoitteiden toteutuksessa sekä komission ehdotukset siitä, miten strategiaa tulisi viedä eteenpäin. Jäsenvaltioiden tulevan kauden tärkein tehtävä on toimeenpanna ne niiden vastuulla olevat uudistukset, joita ei vielä ole toteutettu. Komissio esittää, että vuonna 2006 Eurooppa-neuvoston hyväksymät neljä painopistealuetta — osaaminen ja innovaatiot, yritys ympäristö, ihmisiin investointi ja työmarkkinoiden uudistaminen sekä energia ja ilmastomuutos — säilytetään myös kaudella 2008—2010.

Valiokunta pitää perusteltuna, että Lissabonin strategian pääpaino vuosina 2008—2010 on jatkuvuudessa ja jo määriteltyjen kilpailukykyä ja kasvua vahvistavien uudistusten toteuttamisessa. Siten voidaan keskittyä strategian tehokkaaseen toimeenpanoon. Myönteistä on, että strategian ulkoinen ulottuvuus ja globaalikytkennät näkyvät strategiassa aikaisempaa vahvemmin. Suomen kansallisen toimenpideohjelman toteutuksen osalta valiokunta viittaa lausunnossaan HaVL 48/2006 vp esittämiinsä kannanottoihin.

Valiokunta kannattaa strategian vaikuttavuuden vahvistamista. Uuden kauden Lissabon-ohjelma on aikaisempaa rakenteellisesti selkeämpi, minkä voidaan arvioida helpottavan seuran-

taa. On tärkeää, että yhteisön Lissabon-ohjelmaan sisällytettävät toimet perustuvat arviointeihin niiden vaikutuksista, vahvistavat kilpailukykyä ja tuovat aidosti lisäarvoa kansallisen tason toimiin.

Lissabonin strategian toteuttaminen ja alue- ja rakennepolitiikan toimeenpano liittyvät olennaisesti yhteen. Koheesiopolitiikalla ja EU:n rakennerahastojen rahoituksella vaikutetaan suoraan strategian toteuttamiseen. Rakennerahastokaudelle 2007—2013 valmistelluissa ohjelmissa seurataan Lissabonin strategian toteuttamista varsin tarkkaan. Tavoitteena on, että yli 75 % hankkeista toteuttaa Lissabonin strategiaa. Suomen ohjelmat tukevat vahvasti Lissabonin tavoitteita. Arviolta 88 % rahoituksesta suuntautuu Lissabonin strategian toteuttamiseen.

Tavoitteiden toteuttamista on tärkeä tukea kehittämällä ja yksinkertaistamalla hallinnointia. Valiokunnan näkemyksen mukaan toimenpiteiden seuranta ja arviointia on mahdollista tehostaa nykyisiä raportteja kehittämällä ilman, että luodaan uusia raportointivelvollisuuksia.

Myös EU:n tulevan koheesiopolitiikan eli vuonna 2014 alkavan kauden valmistelu kytkeytyy kiinteästi Lissabonin strategiaan. Valiokunta on neljännen koheesioraportin yhteydessä tarkastellut koheesiopolitiikan tulevaisuutta vuoden 2013 jälkeen (HaVL 20/2007 vp). Valiokunta pitää perusteltuna lähtökohtana, että myös tulevaisuudessa koheesiopolitiikan painopiste on EU:n heikoimmin kehittyneillä alueilla. EU:n koheesiota tukevan politiikan voidaan katsoa tuottavan myös nettomaksajien kannalta lisäarvoa edistämällä yhteisön vakautta, sisämarkkinoiden kehitystä sekä kasvu-, työllisyys- ja kilpailukykytavoitteiden toteuttamista. Samalla valiokunta pitää Lissabonin tavoitteiden saavutta-

miseksi välttämättömänä, että kasvua, työllisyyttä ja kilpailukykyä edistäviä toimenpiteitä toteutetaan määrätietoisesti ja koordinoitusti kaikilla EU:n alueilla, siis myös konvergenssi-alueen ulkopuolella, ja että toimenpiteiden toteutukselle on olemassa tehokkaat välineet.

Laaja-alaisten tavoitteiden toteuttamiseksi tarvitaan EU:n eri politiikkalohkojen välineitä ja yhdensuuntaisia toimenpiteitä. Valiokunta viittaa edellä mainittuun lausuntoonsa (HaVL 20/2007 vp) ja yhtyy valtioneuvoston näkemykseen, että koheesiopolitiikan ja EU:n muiden politiikkojen kuten innovaatio-, maaseutu-, ympäristö-, ilmasto- ja energiapolitiikkojen keskinäistä suhdetta tulee arvioida perusteellisesti synergiaetujen lisäämiseksi.

Valiokunta pitää myönteisenä työperäisen maahanmuuton huomioimista Lissabonin strategiassa. Tässä yhteydessä valiokunta tähdentää myös sen merkitystä, että jäsenvaltiolla säilyy mahdollisuus huomioida lainsäädännössään omat erityispiirteensä. Komission ehdottamissa Suomen maakohtaisissa suosituksissa kehoitetaan ottamaan huomioon taloudellisista syistä tapahtuvan maahanmuuton tarjoamat mahdollisuudet. Suomessa on juuri uudistettu maahanmuuttohallintoa ja maahanmuuttopoliittisen ohjelman toimeenpano on käynnissä. Valiokunnan mielestä on myös tärkeää, että työvoiman maahanmuuton edistämiseksi voidaan hyödyntää myös Euroopan sosiaalirahaston ohjelmia.

### **Lausunto**

Lausuntonaan hallintovaliokunta ilmoittaa,

*että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.*

Helsingissä 29 päivänä helmikuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

|      |                        |                             |
|------|------------------------|-----------------------------|
| pj.  | Tapani Tölli /kesk     | Outi Mäkelä /kok            |
| jäs. | Thomas Blomqvist /r    | Petri Pihlajaniemi /kok     |
|      | Maarit Feldt-Ranta /sd | Pirkko Ruohonen-Lerner /ps  |
|      | Juha Hakola /kok       | Lenita Toivakka /kok        |
|      | Heli Järvinen /vihr    | Unto Valpas /vas            |
|      | Oiva Kaltiokumpu /kesk | Tuula Väättäinen /sd        |
|      | Elsi Katainen /kesk    | vjäs. Markku Pakkanen /kesk |
|      | Valto Koski /sd        | Veijo Puhjo /vas.           |

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne.